

ELINTARVIKKEKETJUN TILASTOINNIN NYKYTILA JA HYÖDYNNETTÄVYYS SEKÄ TILASTOTUOTANNON KEHITYSTARPEET

Sari Forsman-Hugg

Pellervon taloustutkimus PTT

28.11.2024

Uudistuva Suomi tarvitsee luotettavaa tietoa taloudesta.

Päätöksentekoa tukee luotettava ja ajantasainen tutkimus- ja tilastotieto.

Luotettavaa ja ajantasaista tilastotietoa elintarvikeketjusta tarvitaan

- Tutkimustyöhön
  - Ajankohtaista: Ruokaketjun toimivuus ja arvomuodostus, CAP2028, Maatalouden rahoitusasema
- Maa- ja elintarviketalouden näkymien ennakointiin (suhdanne-ennusteet)
  - Ennusteet toimivat keskustelun herättäjinä ja toimivat tärkeänä talouden tilannekuvan lähteenä sekä ruokaketjun päättäjille että sidosryhmille
- Arviointeihin
  - CAP-arvioinnit
  - Ohjauskeinojen vaikuttavuus (*ex ante*, *ex post*)
- Asiantuntijatyöhön
  - Esim. valiokuntalausunnot, lausunnot hallinnolle ym.)
- Median yhteydenottoihin

PTT Vakka: Uusi uljas julkaisualusta!

Kansantalous

Maa- ja elintarviketalous

Metsä- ja ympäristötalous

Ympäristö- ja ilmastotiedot

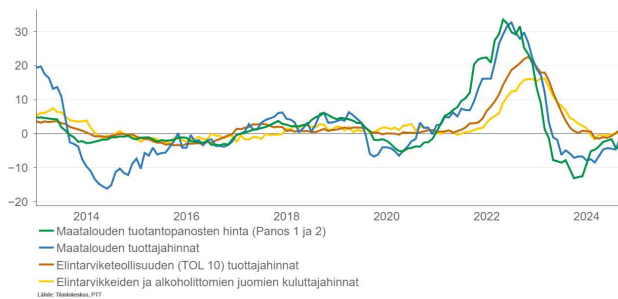
Github

Kaikki datat ja analyysit yhdessä paikassa!

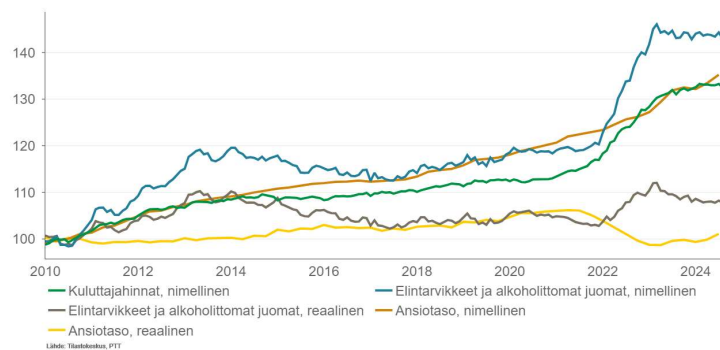

PTT VAKKA kokoaa ajantasaiset tilastotiedot

Maatalouden tuotantopanokset, tuottajahinnat ja kuluttajahinnat
%, vuosimuutos

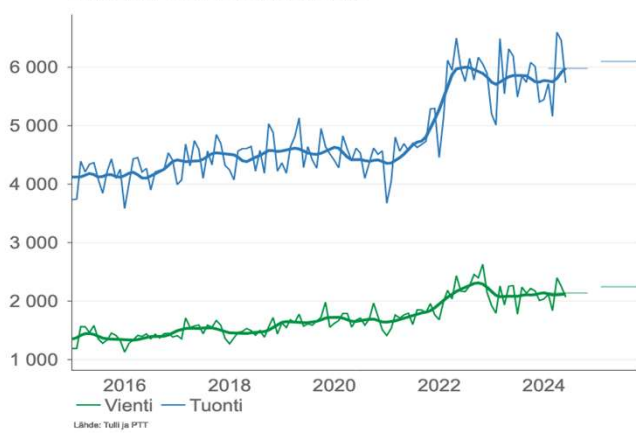
Kuluttajahintojen ja elintarvikkeiden hintojen muutos Suomessa
Indeksi 2010=100

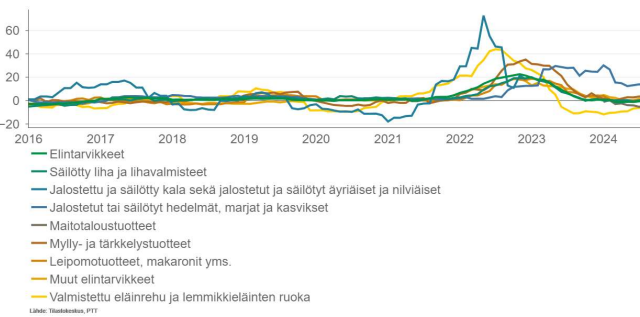
Maatalouden osuus bruttoarvonlisäyksestä
prosenttia

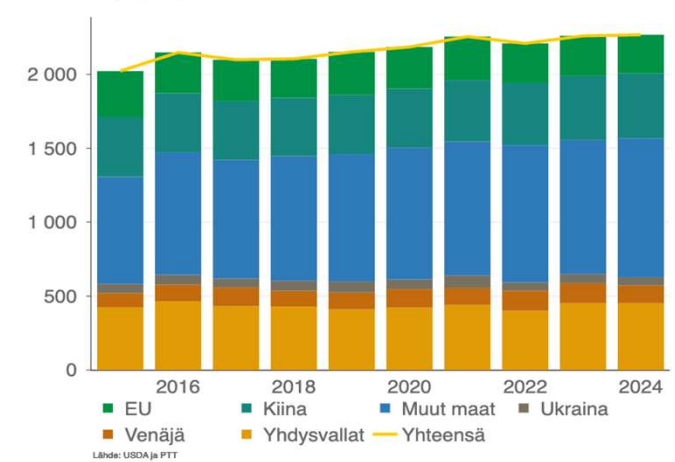
Elintarvikkeiden vienti ja tuonti
milj. euroa vuositasolle korotettuna

Teollisuuden tuottajahinnat
%, muutos vuoden takaa

Viljan kokonaistuotanto
milj. tonnia

Tilastoinnin nykytila ja hyödynnettävyys

- Laadukasta dataa paljon saatavilla
  - Maataloudesta paljon... mitä pidemmälle ketjussa mennään, sitä vähemmän dataa saatavilla
  - Edelleen tietoaukkoja määrä-, hinta- ja arvotiedoissa
  - Aikaviive joissakin tapauksissa pitkä
  - Tukkukauppaa koskevat tilastot
- Lakkautettavat tilastot ja julkaisuutiheyden harventaminen
  - Esim. ravintotaseen (ei SVT) lakkauttaminen tilanteessa, jossa tarve seurata kysynnän ja kulutuksen siirtymää kohti kestävämpää ruokavaliota, myös muut ruokavalion muutokset ja uusien ravitsemussuositusten vaikutukset
  - Esim. Maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksin julkaisu kk-tasolta neljännesvuositasolle?
    - Panosten seurannan merkitys korostuu, kun maataloustukien suhteellinen merkitys on pienentynyt ja hintasuhteiden merkitys korostunut
    - Toimintaympäristön ja markkinoiden epävarmuus edelleen suurta
- Maksulliset/asiakasrahoitteiset tilastotuotteet (esim. Tilastokeskus) - hinnat nousseet merkittävästi, julkisessa hankerahoituksessa ei ole ollut vastaavaa inflaatiokorotusta

Tarvitaan yhteinen tietoperusta... tarvitaan myös ymmärrystä siitä, miten tilastoja tulisi tulkita yhteisen tilannekuvan luomiseksi

- Mistä tilastotiedot kertovat?
  - Mitä muutoksia hintasuhteissa tapahtuu?
  - Onko kyse rakenteellisista muutoksista vai esim. hintamuutosten vaikutuksista?
  - Onko kyse hintojen laskusta vai palautumisesta, kun markkinat etsivät uutta kysynnän ja tarjonnan tasapainoa?
  - Mihin nykytilaa/muutosta suhteutetaan, mistä näkökulmasta tarkastellaan?
- Onko kaikilla ruokaketjun toimijoilla yhtäläinen kyky hyödyntää ja tulkita tilastoja?
  - Erityisesti maatilayritykset/pienet toimijat
  - Ei voi välttyä siitä, etteikö olisi erilaisia lähtökohtia tiedon tulkinnalle jatkossakin
- Miten ruoka-ala suhteutuu globaalisti makrotalouden kehitykseen...
- **→ Tarvitaan kokonaisvaltaista ymmärrystä ruokaketjun toiminnasta, rakenteista ja dynamiikasta huomioiden eri tarjontaketjut ja elintarviketeollisuuden alatoimialat sekä suhteessa globaalin talouden ja toimintaympäristön kehitykseen**

Kehitystarpeita

- Onko meillä ruokaketjun tilannekuvan/tilannekuvien muodostamiseksi jo ainekset pitkälti olemassa?
  - Jo nykyisten tilastojen ja kv. markkinakatsausten pohjalta tuotetaan ajantasaista tietoa maa- ja elintarviketalouden tilanteesta ja kehitysnäkymistä
    - Hyödynnetäänkö näitä riittävästi: ennusteet, suhdannekatsaukset, hankkeissa tehdyt toimintaympäristöanalyysit, blogit, asiantuntijanäkemykset etc?
- Toisiko ruoka-alan tilastotiedon kokoaminen yhteen paikkaan yhtenäiseksi tilastokokonaisuudeksi(datahuone) olennaista lisäarvoa ruokaketjun toimivuuden ja arvonmuodostuksen näkökulmasta?
  - Analyysi tehtävä – kustannukset/hyöty, kuka maksaa?
- Alan kehityksen kannalta on eduksi, että tulkintaa tilastoista tekevät useat toimijat
- Virallisten tilastojen lisäksi muiden tietolähteiden hyödyntäminen (esim. vähittäiskaupan datat)
- Miten tilastoinnissa huomioidaan uudet ilmiöt ja kysyntälähtöisyys?
  - Kestävämpään ruokavalioon siirtyminen
  - Uudet ravitsemussuositukset
  - Kasviproteiinituotteet
  - PL-tuotteet
  - Etc.

Kiitos!

Lisätietoa: Pellervon taloustutkimus PTT ry
Sari Forsman-Hugg, sari.forsman-hugg@ptt.fi, 0400 639450